

Za profesorem Milošem Štejfou

Dne 20. května 2015 odešel vzácný člověk, úžasný učitel, skvělý lékař a vědec pan profesor MUDr. Miloš Štejfa, DrSc., FESC (*28. 5. 1929 – †20. 5. 2015), který se velmi zasloužil o českou medicínu, kardiologii a vnitřní lékařství. Pan profesor nebyl jenom významným odborníkem na poli medicíny, ale také všestranným, vpravdě renesančním člověkem, který měl všestranné zájmy, byl optimista a svůj pozitivní vliv šířil i ve svém okolí. Dokázal zvládnout i neuvěřitelnou lékařskou kariéru a byl příkladem pro mnohé z nás. A tak je dnes na nás, jeho žácích, abychom se s úctou zastavili a vyjádřili svou vděčnost svému učiteli a trůfáme si říci i příteli, který nám tolik dal, a to nejen v kardiologii. Nemůžeme opomenout široké znalosti pana profesora z celé oblasti interní medicíny, oboru, který se dnes již těžko dá zvládnout kompletně. Přestože se kardiologie stala panu profesorovi osudem, vždy viděl nemocného komplexně, nejen jako člověka s postiženým srdcem. Vždy nám říkával: „Dříve, než začneš vyvozovat důsledky ze složitých labora-

torních údajů, podívej se na svého nemocného a promluv s ním.“ A samozřejmě nemůžeme zapomenout trpělivé vedení a v našich medicínských začátcích ani na nesmlouvavé recenze našich prací. Nikdy nezapomeneme, že nás pan profesor uvedl do kardiologického světa, v němž se k němu jako jeho žáci hrdě hlásíme a budeme se hlásit vždy. Jméno Štejfa mělo, má a bude mít v československé kardiologii natrvalo značku nejvyšší kvality.

V tomto okamžiku loučení bychom rádi připomněli důležité skutečnosti z profesního života pana profesora Miloše Štejfy, které dokládají jeho jedinečnou roli v československé kardiologii, interní medicíně i medicíně obecně.

Pan profesor promoval v roce 1953 na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Pak působil v letech 1954–1957 na Slovensku v Banské Bystrici a Žiaru nad Hronom, kde se věnoval v duchu svého titulu „*medicinae universae doctor*“ nejrozličnějším oborům – interně,

chirurgii, pediatrii, infektologii a působil i jako praktický a závodní lékař. Poté se vrátil na rodnou Moravu na II. interní kliniku Fakultní nemocnice u sv. Anny a také na svou alma mater, Lékařskou fakultu Masarykovy univerzity v Brně – nejdříve jako sekundář, vedoucí JIP, pak primář a nakonec přednosta kliniky, a samozřejmě jako pedagog, jako odborný asistent, docent a nakonec profesor. Do tohoto období spadá i jeho pětileté zahraniční intermezzo, během kterého pracoval jako expert na lékařské fakultě univerzity v Oranu v Alžírsku.

Masarykova univerzita a Lékařská fakulta ocenila pana profesora zlatou medailí a titulem emeritní profesor.

V roce 1990 byl vyzván, aby převzal vedení I. interní kliniky – té, kterou v letech 1946–1969 vedl jeho otec profesor Miloš Štejfá senior. Přinesl mnoho nových nápadů, počínaje přejmenování kliniky na I. interní kardiologickou kliniku přes komplexní řešení kardiologie, dobudování lůžkových i ambulantních provozů, speciálních poraden, vybudování echokardiografického a katetrizačního pracoviště a prohloubení spolupráce s Centrem kardiiovaskulární a transplantční chirurgie. S jeho jménem jsou natrvalo spojeny počátky srdečních transplantací v Brně, přebudování angiologie a rozvoj invazivní a intervenční kardiologie jsou natrvalo spojeny se jménem prof. Miloše Štefky.

Ve stručnosti připomínáme hlavní oblasti medicínského zájmu pana profesora – patřily mezi ně ischemická choroba srdeční (práce o angině pectoris jsou naprosto prioritní), akutní koronární syndrom, srdeční selhání, kardiiovaskulární farmakoterapie a prevence.

Pan profesor publikoval přes 250 článků in extenso, 25 monografií a skript, z nichž dvě vydání monografie Angina pectoris ve vydavatelství Avicenum a tři vydání přehledné a originálně uspořádané Kardiologie ve vydavatelství Grada byly neocenitelným pomocníkem v přípravě na atestace jak z vnitřního lékařství, tak z kardiologie. Počet vyzvaných přednášek jak na domácích, tak zahraničních sjezdech ani nelze přesně vyčíslit. Když jsme si orientačně zjišťovali počet citací v PubMed, vyšlo nám číslo kolem 120; k tomu 5 obhájených grantů. Oceněním nejen kardiologické práce je také 12 prestižních cen domácích i zahraničních fakult, odborných společností i státu.

Jako první prezident České lékařské komory (ČLK) „na zelené louce“, bez sekretariátu a finančního zázemí, vybudoval fungující instituci. Při této činnosti absolvoval nekonečné debaty o postavení profesní komory či o dalším vzdělávání lékařů. Jednal s ministry i s premiéry několika českých vlád. Bylo to velmi náročné, ale nesmírně zajímavé a tvůrčí porevoluční období a já (Jindřich Špinar) děkuji panu profesorovi, že jsem mohl být tiskovým mluvčím ČLK a vše s ním prožít.

Nejen za to, ale za celý svůj celoživotní postoj k medicíně, nemocným i studentům a mladým lékařům byl

oceněn titulem Rytíř ČLK a v roce 2007 oceněn Českou kardiologickou společností Libenského zlatou medailí. Byl členem korespondentem Pařížské lékařské společnosti, členem klubu Asclepios (nyní ENOTT) a Fellow Evropské kardiologické společnosti. Působil aktivně jako člen a funkcionář výboru České internistické společnosti a výboru Kardiologické společnosti a pracovních skupin, orgánů ministerstva zdravotnictví a Lékařské fakulty MU, člen atestačních komisí kardiologie a vnitřního lékařství, byl členem redakčních rad několika odborných časopisů včetně časopisu Vnitřní lékařství. Založil a byl šéfredaktorem a později čestným předsedou redakční rady časopisu Kardiologická revue.

Byl dlouholetým členem redakční rady Vnitřního lékařství. A ještě nedávno před svým úmrtím napsal článek do Vnitřního lékařství k 90. narozeninám prof. Jiřího Widimského „Několik vzpomínek až příliš osobních“. A musím zde též vzpomenout (Jiří Vítovec), jak můj první článek ve Vnitřním lékařství Hemodynamický vliv mesokainu... v roce 1979 pan profesor opravoval a opakovaně mi vracel, říká, že dobrý článek musí být třináctkrát přepsaný.

Jeho nástupci, předčasně zesnulý profesor Jiří Toman, profesor Jiří Vítovec i současná přednostka I. interní kardiologické kliniky prof. Lenka Špinarová, jsou jeho žáci a následovníci, a patří k nim též přednosta Interní kardiologické kliniky Fakultní nemocnice Brno prof. Jindřich Špinar. Ale samozřejmě se řadí k jeho žákům také prof. Miroslav Souček, přednosta II. interní kliniky, emeritní děkan Lékařské fakulty Masarykovy univerzity prof. Jiří Vorlíček nebo prim. Petr Svačina, dlouholetý předseda redakční rady časopisu Vnitřní lékařství. Obdobně se hrdě hlásí k panu profesorovi Štefjovi jako jeho žáci a žákyně řada dalších lékařek a lékařů, což se nedalo přehlédnout na žádné odborné akci.

V osobě pana profesora Miloše Štefky ztrácí česká lékařská a akademická obec vzácnou osobnost, skvělého vědce, učitele a mentora, ale hlavně úžasného člověka. Pan profesor se nesmazatelně zapsal do života obou interních klinik brněnské Lékařské fakulty a Fakultní nemocnice U sv. Anny v Brně, které ponese dále jeho odkaz a my všichni, kteří zde jsme zůstali, budeme dále pokračovat v jeho díle.

Milý pane profesore, zůstáváš zde s námi, člověk může fyzicky odejít z tohoto světa, ale jeho myšlenky, odvedená práce a životní moudrost budou stále v našich myslích.

Čest Tvé památce.

Tvoji vděční žáci

Jiří Vítovec, Lenka Špinarová a Jindřich Špinar